

Kontaktperson
Mova Hebert
Telefon: 08-508 263 78
mova.hebert@gfk.stockholm.se

SPRIDNINGSSAMBAND TYRESTAKILEN- ÅRSTASKOGEN

Mål

Att kartlägga och förbättra spridningen av växter och djur mellan Tyrestakilens innersta del (Hammarbyskogen) och Årstaskogen.

Syfte

Förväntat resultat

Få kunskap om hur arter, i synnerhet arter knutna till värdefulla biotoper i Årstaskogen, kan få hjälp att sprida sig genom detta område som till vissa delar utgörs av skog eller annan naturmark eller park och i vissa fall av hårt exploaterade miljöer.

Att utifrån denna kunskap vidta åtgärder som underlättar spridning. Detta sker genom:

- ? Förbättrade miljöerna i norra delen av Nackareservatet, Hammarbybacken och Hammarbyskogen.
- ? Åtgärder i småparker och fastighetsnära grönytor. Dessa åtgärder består i att friställa ekar, föryngra ekbeståndet, friställa och föryngra tall, tillföra mer död ved i området, tillföra träd och buskar som insekter och fåglar behöver för att orientera sig i landskapet och så vidare.
- ? Skapa en ekodukt över Hammarbyfabriksväg/Hammarbybacken till Kolera kyrkogården
- ? Under/över Nynäsvägen förbättra framkomlighet och orienterbarhet för männisikor och djur

Översiktlig projektplan

2005 första halvåret: Undersöka hur spridningssambandet ska stärkas
2005 andra halvåret: programarbete
2005 oktober: genomförandebeslut gfn.
2006 första halvåret: projektering
2006 andra halvåret, anläggning, färdigställande
2007 första halvåret: fortsatt anläggning, färdigställande
2007 andra halvåret :sammanställning av erfarenheter
Fortlöpande utvärdering efter färdigställande

Översiktlig projektorganisation

Projektledare GFK,
Arbetsbelastning under idé- och programstadiet: 70 h

Arbetsbelastning under projekteringen: 80 h
Arbetsbelastning under anläggningen: 60 h

Motsvarar 4 % av årsarbetstiden utslaget på 2005,2006 och 2007.

Arbetsgrupp med kompetens från GFK, Miljöförvaltningen och stadsbyggnadskontoret, och stadsdelsförvaltningarna i Katarina-Sofia Årsta och Skarpnäck

Arbetsbelastning för deltagare i arbetsgruppen: 36 h utspritt under hela projektiden

Referensgrupp med kompetens från Länsstyrelsen , KTH, Stockholms universitet, Göteborgs universitet och Naturhistoriska riksmuseet, vägverket: Personliga kontakter snarare än möten , sammanlagt cirka 10 h/person

Kostnader, intäkter, finansiering

Projektledning internt 50 tkr

Utredning: 300 tkr

Program: 400 tkr

Projektering: 2,3 mnkr

Anläggning: Förbättring av förbindelse mellan Årstaskogen och väster ut under Nynäsvägen: 2 mnkr

Ekodukt/passage över Hammarbyvägen/Hammarbybacken 45 mnkr

Biotopförbättrande åtgärder längs Hammarbyvägen och på naturmark i området mellan Hammarbyskogen och Årstaskogen 2 mnkr

Uppföljning: 200 tkr

Summa: 52,25 mnkr

Projektets påverkan på framtida kostnader och kostnadseffektivitet

Projektet skapar en spridningsväg mellan Tyrestakilen och Årstaskogen, ett samband som idag är svagt och som bara fungerar för de mest störninngsokänsliga djurarterna, och för växter som lätt sprider sig över stora avstånd. Att inte åtgärda det svaga spridningssambandet kommer på sikt att medföra att om arter från Årstaskogen försvinner kan de inte åter vandra in.

Värdet att åtgärda den dåliga spridningsvägen kan uppskattas på flera sätt. En sätt är att uppskatta värdet av områdets ekosystemtjänster. För att ett ekosystem ska fungera behövs en mängd småmiljöer. Det kan till exempel vara död ved, blockrika sluttningar, gamla träd och olika blommande växter. Försvinner en av dessa småmiljöer försvinner växt- och djurarter knutna dit. Försvinner många arter blir hela ekosystemet instabilt. Ett instabilt ekosystem producerar ofta färre ekosystemtjänster och även i en mindre omfattning. Följderna av detta kan bli:

- ? Minskat rekreativsvärde i och med att naturupplevelsorna blir mindre mångfacetterade.

- ? Ökade kostnader genom att området blir mer skötselkrävande, tex genom att vissa arter (kirskål, brännässla och björnloka) måste hållas i schack av människan istället för genom naturlig konkurrens av andra träd och örter.
- ? Ökade kostnader pga minskad rening av luftburet nedfall, mer hamnar i Mälaren och grundvattnet.
- ? Sämre spridning av växter och djur från Årstaskogen till det inre nätverket av småparker och närnatur.

Dessa kostnader är idag till stora delar externa.

Ett rikt område som sköts bra och med en rik biologisk mångfald upplevs som attraktivt och sänker skötsel- och driftkostnaderna på sikt.

Projektet i relation till miljöprogrammet

Åtgärden anknyter till både mål 4.1, och 4.3 i miljöprogrammet. 4.3 talar om att ingen exploatering ska ske i de viktigaste spridningsvägarna. Stråket mellan det innersta av Tyrestakilen och Årsta skogen är ett sådant spridningssamband. Liksom det är viktigt att undvika exploatering av grönmark i dessa stråk torde det vara minst lika viktigt att förbättra spridningssambanden.

Miljömålet 4.1 uppmärksammar återskapande och restaurering av viktiga miljöer. Att förbättra en spridningsväg torde ingå här och går att redovisa under nyckeltalet 4.1.2, ”yta återskapade kulturpräglade biotoper”

Projektets pådrivande roll

I Sverige skulle projektet få en pådrivande roll och vara något av ett pilotprojekt i dessa sammanhang. Ekodukter och förbättring för framförallt djurs spridning har gjorts på många håll i landet men sällan i en så urban miljö.

Uppföljning, dokumentation och erfarenhetsspridning

Åtgärderna kommer att följas upp, eventuellt av forskare eller studenter, annars genom att göra kontrollprogram för vissa djur- och växter.

Seminarier planeras som uppföljning, både för att redovisa åtgärderna och för att bedöma resultatet.

Risk

Spridningssamband är komplexa och risken finns att problemet med dålig spridning av till exempel fåglar och djurspridda växter inte går att lösa trots massiva insatser för att förbättra miljön.